

ÁRA: 15 Ft

Az Interdiszciplináris Tudományos Diákkör belső tájékoztatója.
Szerkesztő: MAURER GYÖRGY

BEMUTATKOZNAK

A vágotpusztaiak

Történetünk megismerkedésünkkel kezdődik. Hét-nyolc évvel ezelőtt a szegedi Bartók Béla Művelődési Ház Jóga-klubjába jártunk, ahová mindenkit az egészséges életmódra való törekvés vonzott. Itt hallhattuk egy indiai jóga-tanító előadásait, részt vehettünk jóga-táborokban. Ezen alkalmakkor néhányan, tizen-huszan mindig jelen voltunk, és lassanként megismerkedtünk egymással, terveinkkel, céljainkkal. Közös törekvésünk volt az egészséges, teljes emberi élet úgy fizikai, mint szellemi szinten. Mindannyian "ráálltunk" egy útra, melyen együtt is szerettünk volna menni. Hónapok múltak, és "kinőttük" a lakásokat, ill. saját életteret szerettünk volna, ahol a gyakorlatban is végezhetjük azt, amit már éreztünk, s tudtuk, hogy helyes. Hallottunk előadásokat és olvastunk a bio-gazdálkodásról, reform-életmódról, "belső lecsendesítés"-ről, s igény merült fel a gyakorlati közös munka igazi elkezdésére. Két év alakította, formálta a kis csoportot, míg végül rátaláltunk mostani tanyánkra, ashramunkra.

Két-három házban élünk, gazdálkodunk. Ezeket részben átalakítottuk saját igényeink szerint, részben hagytuk az eredeti beosztást. Állandóan változtatunk a jobbját, praktikusabbját, mely leginkább megfelel céljainknak. Vannak közös helyiségek, mint a konyha, ebédlő, fürdőszoba, meditációs szoba, és külön vannak a hálószobák.

A beköltözéskor négy állandó lakója lett vágotpusztai házainknak, de egy bő félév elteltével még hárman csatlakoztak. Ez volt eddig a legnagyobb létszám, mely egy év alatt újra négyre, majd kettőre alakult. Jelenleg (ezen sorok írásakor) egy fő él fent. Kezdetől fogva volt egy aktívabb, rendszeresen feljáró belső mag, akikre mindig lehetett számítani. Ez 10-15 személyt jelentett. Volt és van egy tágabb kör is, 15-20 fő, akik elveinkkel teljesen vagy részben egyetértenek, ritkábbann látogatnak fel a hegyre, és érdeklődnek életünk iránt. A létszám nagymértékben nem változott az elmúlt hat év során, csak az össze-

tétel időnként. Szeretnénk, ha minél többen tartoznánk össze, de merő létszámnövelés nem célunk.

Közös életünket, akár ténylegesen együttélve Vágotpusztán, akár máshol élve, de sűrűn látogatva az ashramot, belső elkötelezettség motiválja, hogy önmagunkat és környezetünket fejlesztve úgy anyagi, mint a szellemi síkon olyan tudást, bölcsességet szerezzünk, mely összhangot teremt az ember és környezete - a természet között. Ezt a célt a minden területen megnyilvánuló pozitivitással, tisztasággal, "nyitottság"-gal, elfogadással, türelemmel akarjuk elérni, melyek a gyakorlatban a vegyszermentes gazdálkodásban, reform-életmódban, a természetes gyógymódok alkalmazásában, az egyénre szabott jóga-gyakorlatokkal (testgyakorlatok, légzésgyakorlat, lazítás, meditáció stb.) nyilvánulnak meg. Ezek a módszerek a jelenlegi általános szokástól eltérnek, így elég szokatlan képet nyújtunk időnként az embereknek, elég vegyes érzelmekkel fogadják életvitelünket, gondolkodásunkat, nemcsak a közeli ismerősök, barátok, hanem maga a társadalom, a hivatalos közegek is. Vannak akik megértik, elismerik, segítik törekvéseinket, s vannak, akik elítélik.

CSEKKSZÁMLÁT NYITOTTUNK!

Hosszú egyeztetések után sikerült csekk-számlaszerződést kötnünk az OTP-vel. Ez lehetővé teszi az önálló pénzforgalmat, s így a pályázatokból nyert összegekhez nem csak jogi személyek könyörületéből juthatunk hozzá. Aki ilyesmiben járatos, az talán tudja, hogy ezzel jogi precedenst teremtettünk.

JOGI SZEMÉLYEK, INTÉZMÉNYEK FIGYELEM!

Az ITDK-t támogató LEV-LAP előfizetés éves összege 1000 Ft, melyet az alábbi számlánkra utalhatnak át:
Interdiszciplináris Tudományos Diákkör, OTP VI.ker. 218-98062 3024

A LEV-LAP a Te eszközöd (az Ön eszköze) arra, hogy a Többiekkel gondolatot, tapasztalatot, információt cserélj.

A beküldött kéziratokat megőrizzük és kérésre visszaküldjük.

Mindenféle "harc"-ban az a többlet ad erőt a kitartáshoz, amit a közös út jelent számunkra. Belső erőt, biztonságot ad a tudat, hogy olyan egyetemes, humanista elvet követünk, amely a világ bármely pontján megállja a helyét, és egy teljesebb, tisztább jövőt építünk ezáltal.

Kisebb-nagyobb vitáink szinte az első perctől kezdve voltak és vannak. Van amelyik az egész csoportot megbolygatja, van amelyik csak egy részét. Különböző témákban kellett egyetértőnünk, és közösen döntőnünk, ezek a pontok mind nagy események a csoport életében. Ilyen témakörök a nagyobb baruházások, szervezési-vezetési kérdések, új emberek felköltözése, ill. régiak leválása, elmenetele, személyes konfliktusok, félreértések, jóga-programjaink szervezése, hivatalos ügyeink intézése, útleveleink bevonása, a rendőrség kivonulása, bántó ellenőrzései, egyesületi kérelmünk stb. Ezek az események mindig próbára teszik nemcsak az ember tudását, hanem kitartását is. Nem egyszer kötődnek éppen ezekhez az időpontokhoz egyesek leválásai.

Ashramunk közös alapelveken működik (nem ártás, erkölcsi tisztaság, türelem, egymás elfogadása, nyitottság stb.), melyeket időnként meg kell beszélnünk, közösen értelmeznünk. Eleinte ezeket az elveket mindenki egyénileg alkalmazta, de a tapasztalat azt mutatta, hogy szükséges megbeszélni és közösen betartani egyes szabályzókat, melyek segítenek a harmónikus együttes élet kialakításában. Ezek szükségességét többnyire az együttlakók fedezték fel, de alkalmazásuk sokszor az éppen együttlévők alkatától, személyiségétől függően alakul.

Minden őszinte érdeklődőt elfogadunk, és a közös tevékenységből kivett rész mélysége arányában vehet részt megbeszéléseinken. Az igazi befogadás mindkettőn áll, az új érdeklődőn és a csoport minden egyes tagján, külön-külön.

A felköltözés kritériuma a rendezett társadalmi háttér (család, papírok), és egy próba-idő is, amikor mindenki meglátja mit kap és mit tud adni.

A csoportból senkit nem küldünk el, magától marad el, aki nem ért egyet utunkkal, vagy nem érez elég erőt hozzá, de a fentlakásból kizárhatunk valakit, ha nem tud megfelelni a közösségi együttlét szabályainak.

A döntéshozatalok, megbeszélések gyakoriságát az aktuális feladatok határozzák meg. A téma milyenségétől függ, hogy a fentlakók vagy a fentlakók és az aktív belső mag dönt-e a kérdésben. Adott időközökben összejön a csoport, és az addig felmerült kérdéseket feltárjuk. Törekszünk a demokratikus, tiszta légkör fenntartására.

Csoportunk egységesnek tekinthető, mert csoportszinten közös dolgainkat beszéljük meg, és közös életterünkön közös célért tevékenykedünk. Házastársak, párok, egyedülállóak aránya a csoporton belül változik, de egyik sem jellemző. Elváltjuk a közösségi és a személyes kérdéseket, bár ezek időnként egybefonódnak. Személyes problémákra választ kap-

hatunk a közösségen belül, ez alkati kérdés. Aki szereti több emberrel megbeszélni életét, az úgy alakítja. Aki szűkebb körben találja meg a választ, választhatja azt. Ez egyéni belső megítélés kérdése. Sokszor a csoport léte segít az embereknek, a közös cél tudata. Megfigyelhető, hogy egyre több dologban osztjuk meg tapasztalatainkat, tudásunkat egymással.

Közösen végezzük a házkörűli munkánkat. Hat év alatt több próbálkozás volt a munka megszervezésére, jelenleg egyes feladatoknak vannak "gazdái", felelősei, akik azt a feladatkört számotartják, arra külön odafigyelnek.

Úgy gondolkodásban, mint tevékenységeinkben is törekszünk a nyitottságra. Nem akarunk elzárkózni a világtól, sőt szeretnénk, ha minél többen megismernék életünket és alternatív

életformaként "bejutnánk a köztudatba", hisz biztosak vagyunk abban, hogy céljaink és terveink sok embert foglalkoztatnak ma Magyarországon. Úttörő munkát végzünk, de nem csupán magunknak, hanem mindazoknak, akikben belül éppúgy felmerült már az igény a természetközeli életre, önmaguk megvalósítására. Fontos, hogyan ítélnék meg minket az egyes emberek, és nagy türelem szükséges megérteni, hogy különösnek tűnő életformánk nagyon eltérő érzelmeket kelt. A szimpatizáló emberekkel általában jó kapcsolatunk van, azonban hangsúlyozni kell, hogy ez a kapcsolat nagyban függ mindig az adott emberek egyéniségétől is. Szomszédainkkal változó a viszony, érezni a falu "kis méret"-ét.

A hatóságokkal már nem ilyen kiegyensúlyozott a kapcsolatunk. Meglepően nem segítőkészek gondjaink megoldásában, melyek sokszor éppen a társadalmi elvárások miatt akadnak. A helyi hatóságok időnként igazoltatnak, néha durván beszélnek a papírjukat kérő személyekkel, és úgy általában lenéző, megalázó viselkedést tanúsítanak a csoporttal szemben. Egy alkalommal mindennemű hivatalos okmány felmutatása nélkül könyveket, képeket vittek el elismervény nélkül (ezek a mai napig sem kerültek vissza), és ugyanakkor két kiskorú barátónk is levitték a házból kihallgatásra, miközben bűnözőkként kezelték, és éjjel egykor engedték el őket. Panaszlevelünkre válaszként kiderült, hogy ilyen tevékenységnek az országos hatóság is helyt ad.

Többünk útlevelét már öt éve meghatározatlan időre bevonták, mivel külföldre utazásunk sértené a Magyar Népköztársaság érdekeit.

A tavalyi személyes kihallgatáson szavunk, véleményünk semmit nem ért, hisz a BM információi mások voltak.

Egyesületi kérelmünket a rendőrség véleményezése miatt visszautasították, és "illegális vallási misszió"-nak bélyegeztek meg. Kérelmünket visszavontuk.

Mindezek ellenére bízunk abban, hogy akad fórum, ahol szándékunk tisztaságát is figyelembe veszik egyszer, s kapunk lehetőséget az elvárások és megítélések tisztázására, és tevékenységünket a társadalom számára hasznosnak ítélik meg.

TÚLÉLÉS hálózat

Alternatív és környezetvédő csoportok
tájékoztató hálózata

Megalakítottuk! Mi, akik abban hiszünk, hogy az emberiség túlélése csak az emberi, természeti és kulturális környezetünk fokozottabb védelme esetén lehetséges, és hogy ezt csak a jelenlegi gyakorlattól lényegesen eltérő, néha szokatlan, alternatív megoldások biztosíthatják. Másrészt azt is felismertük, hogy a hasonlóan gondolkodók mozgalma a jelenlegi széttagolt állapotában nem képes hatékony fellépésre.

Ezért alakítottuk meg hálózatunkat, melynek célja a résztvevők közötti információcsere biztosítása. Egyelőre ezt a lehető legkisebb terjedelemben tervezzük, kb. olyan tárgykörökben, mint pl. csoportok tevékenységi körei, akciók, találkozók, eseményekről adatok, aktuális környezeti és egyéb problémákról tájékoztatás, csoportok, szervezetek, egyének címei, kiadványokról, fordításokról információ.

Közintézményeink: a kb. kéthetente kibocsátott Túlélés c. tájékoztató. A lapot azok kapják, akik a szerkesztőhöz megcímezett és bélyegzett borítékot juttatnak. Ünfenntartók vagyunk, ezért mindenki érezze kötelességének a lapot tehetsége szerint a szerkesztőn keresztül anyagilag is támogatni. (Költség kb. 2-4 Ft/oldal). A terjesztést "fa" rendszerrel szeretnénk megoldani, ezért szívesebben vesszük olyan csoportok érdeklődését, akik révén "körbeolvasás"-sal, vagy többszorszo-

rosítással több emberhez is eljut az információ. A Túlélésben megjelenésre szánt információkat szintén a szerkesztőnek küldjétek, lehetőleg másolásra kész állapotban. Kivételes esetben telefonüzeneteket a szerkesztő is legépel. Másik közintézmény az alkalmanként, kb. havonta-kéthavonta rendezett csoportösszejövétel, amelyeken a hálózat működésével kapcsolatos gondokat tárgyaljuk meg.

Hálózatunkat információtovábbítás céljára hoztuk létre. Véleményt csak a működésünkkel kapcsolatos kérdésekben kívánunk formálni. Tagjaink egymás mellé rendelték, a belépés és kilépés önkéntes és a célokkal való egyetértés esetén a közintézmények használatával valósul meg. Ezek formája egyelőre ideiglenes, a jövőben még változtatni fogjuk. Fontosnak érezzük a nem-fővárosi csoportok bekapcsolódását is.

Üdvözlünk, és részvételre hívunk minden barátot és érdeklődőt mi, a résztvevők, az ELTE Természetvédelmi Klub, a Bajcsy-Zsilinszky Baráti Társaság környezetvédő operatív csoportja, a Duna Kör, a 4-6-0 békecsoport, az ITOK Életreform Kezdeményezés, a Biokultúra Egyesület, a KISZ IKT, a Petőfi Egyesület, a Rakpart Klub, a BME Zöld Klub, a Káli medence Baráti Köre, a Jogász Szakkollégium, és a Könnyűipari Műszaki Főiskola Környezetvédő Klub tagjai, azok, akik ez év március 1-én, 4.-én és 15.-én találkoztunk, és a fentiekben egyetértettünk.

A "Túlélés" címe: Kochis Pál Zoltán
1475 10. postahivatal

Maurer György:

Tapasztalataim a közösségről

Részlet "A kommunától a szomszédságig" c. tanulmány bevezetőjéből.

A mindenripi használatban a közösség szónak igencsak kétértelmű csengése van.

Ha jól emlékszem, kisiskolásként tudatosult e szó bennem, méghozzá kellemetlen, majd a későbbiek során egyre utálatosabb érzelmi tartalommal, ugyanis a tanárain fegyelmező, korlátozó, elnyomó akcióit kísérte. Az ellenszenv utálatná nőtt, amikor néhány osztálytársam is szótárába emelte e kifejezést és számomra kétes tisztaságú szándékok leplezésére használta. Ezt persze sohasem tudtam tetten érni. Sőt! Zavart és szégyent tapasztaltam magamban, amikor a fejemre olvasták, hogy nem vagyok eléggé "közösségi ember". Büntudatom volt, úgy éreztem, hogy "lecsúsztam" a "közösségibb" osztálytársaimhoz képest. Meg kellett tanulnom titkolni az ellenszenvem, mert képtelen voltam megfogalmazni az ellenérzéseimet. Végül is úgy haladtam a felnőttkor felé, hogy a közösség valamiféle kenetteljes és egyúttal erőszakos elváráshalmazt jelentett, amelynek "illik" megfelelni.

Aztán eljutottam én is abba az életszakaszba, amikor az ember izgatottan kutatja az ÉLET ÉRTELMÉT.

Amikor két esztendőre elvittek katonának, éppen ott tartottam, hogy annak bizony NINCS. Minden sarkból a SEMMI vigyorgott rám, és uniformis ide vagy oda, végtelenül magányosnak és magányra ítéltnek éreztem magam. Értelmem híján nem voltak tartóoszlopai a létemnek. Katonaként egy időre oda kerültem, amit a köznyelv futkosónak hív: zárt, fegyelmezett, szikár hely. És pont itt megcsapott valamiféle feloldódásvágy. Vágy arra, hogy hagyatkozzam az adott rend tartóoszlopaire, hogy átadjam magam valami magával sodró együttes érzésnek, amely elfeledteti végtelen magányosságomat. Ma úgy mondanám, hogy a "kollektivizmus csapdájába" estem.

Elmúlt ez az idő is, és egy elmélkedő társaságba kezdtem járni. Ott megfogalmazódott egy olyan "közösség" ideája, amely ellentétes volt minden korábbi tapasztalattal: többen váltig állították, hogy csak az a csoport érdemli a "közösség" jelzót, amely a személyiség egyszeri és megismételhetetlen voltának kibontásához szolgál alapul. Sok beszélgetés forgott e körül, és én magammal vittem egy "ideális közösség" eszméjét, egy olyanét, ahol én igazán Én vagyok, te pedig igazán Te vagy és így tovább, mégis alkotunk egy Mi-t, amely annál inkább az, minél inkább vagyon én Én, te pedig Te.

Hát jó, mindegyikünknek vannak ilyen dédelgetett ideái, hordoztam én is a fejemben, de csak ott.

Nemsokára tulajdonosa lettem egy nádfedeleles parasztháznak és tágas kertjének. Szükségtelennek éreztem, hogy ez csupán az enyém legyen, ezért tudattam az ismerőseimmel, hogy a ház mindannyiunké. Jöttek többen. Ki ritkábban egy-két napra, mások gyakrabban olykor hetekre. Többségük igen magánakvaló ember volt, olyan, akivel iskola, munkahely, környezet nem igen tud kijönni. Tüskés, rigolyás, "zsenitudatos", maguk útját járó alakok voltak, akik kibújtak a szűkös város szorításából.

Egyikük naphosszat gitáron skálázott, a másik a fa tetejére vonult olvasni, a harmadik a nádtetőt javítgatta, de mindegyik ragaszkodott a maga ritmusához, eszébe sem volt valami nem létező átlaghoz igazodni. Aztán megindult egy furcsa, hosszú folyamat, amelyről órákig lehetne beszélni. Ennek során határvillongások, számonkérések is voltak jócskán, de az összetartozás csak megmaradt. Sőt egyre fontosabbá vált. Pedig senki nem volt hajlandó a maga érdekességéből lefaragni, viszont mindenki egyre jobban viselte, majdhogynem megszerette a többiek különégeit. Már-már hiányzott, ha nem volt jelen. Végül inspiráló erővé alakult: közös zenélésekben, színházszerű happeningekben, egy-egy fontos munkában voltunk EGYÜTT. Ebben a fázisban egyre jobban kinyíltunk a szomszédaink felé is. Nem folytatom: megtapasztaltam valamit abból, amit korábban csak a fejem tudott a közösségről.

Aztán szomorú idők jöttek. Egyikük Hollandiába, a másik Amerikába, a harmadik nem tudni hová költözött.

Én pedig itt maradtam a közösség fogalmának több rétegű tapasztalásával az emlékeimben, az eszemben és a szívemben. Most már úgy-ahogy megértem, miért kelt e szó annyira különböző érzést bennünk, emberekben.

E történet elmondásával nem csupán az volt a célom, hogy a magam módján definiáljam a közösség fogalmát (Ki tudná e négy tapasztalást egy definícióba zanzásítani?), hanem az is, hogy felhívjam az olvasó figyelmét saját elfogultságaimra, amelyek tanulmányom háttérében húzódnak.

Írásomban arról szeretném meggyőzni a kedves olvasót, hogy az együttélési kezdeményezéseket érdemes lenne tolerálnia a magyar társadalomnak, államnak és jogrendnek. E célom érdekében három igen különböző fejezetet írtam.

Az elsőt (Minden kommuna "kommuna"?) előítélet-oszlatónak szántam, megmutatva, hogy valójában mi is az, amiről beszélünk. A következő (Falufejlesztő közösség) egy sajátosan magyar kihívásra adandó válaszként mutatja fel az együttélő közösségekben rejlő lehetőségeket. Végül pedig, feltételezve, hogy szavaimnak volt némi meggyőző erejük, néhány javaslattal élek (Közösségalkotó készségek rehabilitációja).

Ezen írásban röviden össze kívánjuk foglalni az anarchista eszméket, a jelenlegi politikai és gazdasági rendszerek (kapitalizmus és szocializmus) anti-autoriter szemléletű elemzését és egy esetleges anarchista tevékenység főbb ismérveit, lehetőségeit.

A történelemben az anarchisták követelték először az Állam és autoritás nélküli társadalmat. Ez a szó: anarchista, riasztólag hat, a zűrzavar képzetét kelti. Valójában csak Kelet-Európában használatos ebben az értelemben, ahol általában a hatalmon lévő párt által nem ellenőrzött mozgalmakat jellemzik anarchistaként. Mindenesetre ennek a szónak rossz híre van. Rossz volt a híre már a XIX. században, amikor az Állam ellen küzdő radikális munkásokat illették vele. Ezek a munkások azonban megőrizték és büszkén vállalták ezt a szót, mert jól visszaadja követelésüket: anarchos görögül "kormányzat nélküli"-t jelent. A mindenkori hatalom, midőn az anarchia, anarchizmus, anarchista fogalmakat mint a zűrzavar szinonimáit használja e gondolatok konstruktív lényegét igyekszik elfedni, hogy egy riasztó kép maradjon róluk az emberekben.

Az anarchisták célja egy olyan társadalom megteremtése, amelyben nem létezik Állam, autoritás. A termelés irányítását a dolgozók és a fogyasztók látnák el, a községeket a lakosaik. A magasabb szintnek megfelelő szervezeti forma a federalizmus. Ez lehetővé teszi, hogy az alkotó egységek megőrizzék autonómiájukat a csupán őket érintő kérdésekben, a közös problémák megoldására viszont szövetkezzenek. Az anarchista társadalom célja az ember önmegvalósítása. Ez azt is jelenti, hogy mindenki képességei szerint dolgozzon és szükségletei szerint részesedjen a megtermelt javakból. Azt is jelenti, hogy a munka nem cél, hanem az anyagi és szellemi szükségletek kielégítéséhez szükséges javak előállításának módja. A munka szervezésének új módjaival, az élősdű szektor és a hamis szükségletek eltűnésével a munkaidő lecsökkenhet és minimális befektetéssel több termék lesz előállítható. Bár a munka eltűnni soha nem fog, minden eszéköt fel kell használni csökkentésére. Egy műszaki újítás, amelyet a jelenlegi rendszerben az előállított termékek mennyiségének megduplázására használnának fel, az anarchista társadalomban a felére csökkenti majd a munkaidőt). Végül azt is jelenti, hogy az anarchista társadalom nem teremthető meg erőszak útján. Ha létrejön, csupán az emberek között szabad megegyezés hozhatja létre. Ezért is van az, hogy az anarchisták minden forradalom örök veszteségei: semmit nem követelnek a maguk számára, csupán egy olyan társadalmi

szervezet megteremtését igyekeznek elősegíteni, amelyből minden erőszakkal fenntartott kényszer, minden kizsákmányolás eltűnik. Számukra nem létezik részleges siker; a győzelem számukra csak az lehet, amely maradéktalanul megteremti ideáljukat.

A kommunista rendszerek legfőbb sajátossága nagyfokú autoritarizmusuk. A társadalom életének legapróbb eseményét is az erőszak szabja meg. Az uralkodó osztály, hogy hatalmát fenntartsa, hatalmas elnyomó gépezetet tart fenn. Majd mindenki a rendőrség és a BM ellenőrzése alatt áll vagy állhat bármikor. Ezek a szervek nyomnak el bármilyen, a rendszer által megszabott szűk kereteken túlmenő autonóm cselekvési kísérletet. A kommunista párt ellenőrzi úgy az Államot mint a társadalom egészét. Hogy hatalmát biztosítsa, a maga részére sajátítja ki mindenfajta politikai tevékenységet. Az egyetlen ideológia, amelyet megtűr a sajátja, minden más ideológiát kíméletlenül elnyom. Ugyanilyen szoros ellenőrzés alatt áll a gazdasági élet is. Az, hogy lényegében egyetlen munkaadó létezik - az Állam - társulva a tervgazdálkodással azt eredményezi, hogy gyakorlatilag minden gazdasági döntés felülről jön és hogy ezek a döntések nem a dolgozók, hanem az uralkodó osztály érdekeinek felelnek meg. A rendőri felügyelet

és a Párt szervezési monopóliuma lehetetlenné teszi a szociális élet autonómiáját. A totalitárius szovjet típusú rendszer megkívánja, hogy a társadalom egésze egységes, repedés nélküli tömböt képezzen, mégha csak látszólag is. Ezért mindenfajta szociális, kulturális, gazdasági vagy politikai autonóm gyakorlatot vagy kíméletlenül elnyom, vagy kisajátítja. Bármilyen autonóm, a rendszertől független gyakorlat ugyanis alapjaiban fenyegetné, és eltűnését vagy legalábbis alapvető módosulását vonná maga után.

Kétségtelen, hogy az egyéni szabadság sokkal nagyobb Nyugaton, mint Keleten. Ez megtevesztő azonban. Ez a szabadság főképpen abból áll, hogy szabad olyannak lenni, mint a nagy átlag, szabad a társadalom normáinak megfelelni. Ezek a normák: dolgozni, fogyasztani, szavazni, amikor szavazni kell, és lehetőleg soha semmit nem megkérdőjelezni, vitatni. Ha valaki túlságosan eltérne ezektől a normáktól, a társadalom a rendelkezésre álló számos eszközzel gondoskodik róla, hogy visszatérítse a helyes útra. És ha véletlenül túl sok ember kívánna élni a szabadsággal, akkor előkerülnek az elnyomás klasszikus módszerei. A társadalmi normákhoz való igazításnak számos módja van. Erre szolgálnak a tömegtájékoztatási eszközök (TV, rádió, újságok által terjesztett intézményes butítás),

* Ezt a szöveget a Párizsban megjelenő "Iz-tok" című anarchista lapból vettük át. Kb. felére rövidítve és néhány bekezdés sorrendjét felcserélve közöljük. Megjelentetésének

elsődleges célja, hogy az "anarchizmus" manipulált fogalmát felváltssa egy reálisabb értelmezés. A vitathatók vitatását a szerk. nem tartja feladatának, ezt ki-ki maga elvégezheti.

a bérrabszolgáság, a nevelés az iskolában, munkahelyen, a katonai szolgálat folyamán, amely kora gyermekkortól kezdődően beleveri az emberekbe az engedelmességet, a sorsukkal való megelégedettséget. Mindezek eredményeképpen az emberek nagy többsége valóban keveset gondolkodik sorsáról és megfelel a hivatalos elvárásnak: kizsákmányoltsága ellen nem lázadó robot.

A kelet-európai társadalmakkal ellentétben nyugaton megtűrik a rendszert alapjaiban megkérdőjelező ellenzékét is. Megtehetik, hiszen az információs eszközök feletti ellenőrzés (a sajtó esetében a pénz által, hiszen egy újság kiadása igen sokba kerül; a TV és rádió esetében ehhez még hozzájön az állami monopólium) lehetővé teszi a radikális gondolatok elterjedésének korlátozását. Ha pedig mégis túlságosan elterjednének és veszélyeztetnék magát a rendszert, akkor szépen félrerakják az egyéni szabadságjogokat, és előveszik a különböző elnyomó eszközöket, nemegyszer ugyanazokat, mint a SzU-ban: rendőrség, hadsereg, börtönök, pszichiátria stb. A szabadság csak addig elfogadható a rendszer számára, amíg nem veszélyezteteti létét, amíg megmarad a szabadság látszatának.

Egy, az egyének akaratát figyelembe vevő rendszer működése szükségszerűen az alap által kell legyen meghatározva. A hatalomnak a gyári, lakóhelyi közösségek közgyűlésének kezében kell lennie, ezek a közgyűlések döntenek az őket érintő kérdésekben és ők hajtják végre a határozatokat. Ha képviselőket választanak, akkor ezek visszahívhatóak, beszámolási kötelezettségnek vannak alávetve és feladataik pontosan meghatározottak. Ugyanezen rendszer szerint szövetkeznek az üzemek, községek, és így tovább, egészen a legmagasabb szintig menően, akár planetáris szinten. Mivel a képviselők feladata pontosan meg van határozva és ők maguk bármikor visszahívhatóak, az általuk elfogadott döntések valóban az egész társadalom akaratának fognak megfelelni és nem csupán a többségének. Ez a rendszer ugyanis lehetővé teszi, hogy a társadalom életének irányítása ne csupán a többség akaratának megfelelően történjék, hanem a társadalmat alkotó valamennyi, egymástól különböző csoport érdekeinek megfelelően. Nyilvánvaló, hogy ehhez képest a nyugati demokráciák a népakarat érvényesítésének csupán karikatúrái. A rituális választások csak a kizsákmányolást igyekeznek legitimizálni, és a hatalom igazi birtokosait próbálják eltakarni: az állami és ipari technokráciát. Ezért a tartózkodás a választásokkal szembeni egyetlen racionális magatartás nyugaton.

A fogyasztás szintén nem más tetszetős csalétknél. Míg Keleten a választék szegényes és gyakori az áruhiány, addig a nyugati típusú fogyasztói társadalmak minden elképzelhető áruval zsúfolásig tömött boltjai kétségkívül igen vonzóak tűnhetnek. Két dologgal azonban tisztában kell lenni.

Először is a fogyasztás majdhogynem kötelező. A megtermelt árukat el kell adni, és ez a hamis igényeket életre hívó reklámhoz vezet, és

a hitelrendszerhez, amely lehetővé teszi, hogy több pénzt költsön el az ember, mint amennyivel valójában rendelkezik. Ez utóbbi különben is igen hasznos a rendszer számára: eladósodott embereket könnyebb kézben tartani. A szociális siker kritériuma a saját

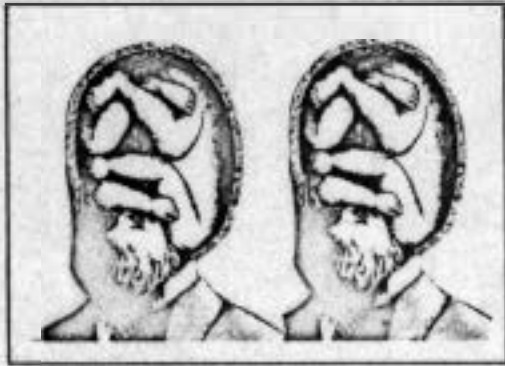
ház, a kocsis, a TV stb. Az emberek a végkiemerülésig robotolnak, hogy mindezt megszerezzék, és közben nem lázadnak kizsákmányoltságuk ellen. Ha meg már mindent megszereztek, akkor csak arra vágnak, hogy békében élvezhessék javaikat. Végeredményben így a jobb társadalom reményét felváltja a boldogságot jelképező anyagi javakra való várakozás. A politizálódásnak ezt az ellen-szerét alkalmazták bizonyos fokig 1956 után Magyarországon, 1968 után Csehszlovákiában: a szellem megelégedettségét a testével helyettesíteni.

Másodsorban látni kell, hogy a fogyasztói társadalmak a harmadik világ nyomorán és a kelet-európai dolgozók kizsákmányolásán alapszanak. A jelenlegi nemzetközi rendszerben a fogyasztói társadalom követelése egyenértékű más népek még fokozottabb kizsákmányolásának követelésével a magunk javára. A nyugati álbőség a harmadik világ nyersanyagainak kifosztásán, a harmadik világbeli és kelet-európai (a nyugat-európainál sokkal olcsóbb) munkaerő kizsákmányolásán nyugszik, a nemzeti burzsoáziák nagyobb hasznára. Ezt az álbőséget végeredményben a földkerekség országai többségének elrettentő nyomora teszi lehetővé.

Mint látjuk, bár a nyugati társadalmak vonzóbbak a keletiekénél a viszonylag nagyobb egyéni szabadság és a könnyebb élet miatt, szó sincs arról, hogy ideális társadalmak lennének. Csupán valamelyest tűrhetőbbek, mert a társadalom autonómiája az Állammal szemben valamivel nagyobb. Mindazonáltal ez is mélységesen egyenlőtlen, hierarchikus és autoritárius társadalom, ennek minden következményével együtt.

Mivel magyarázható, hogy a jelenleg létező társadalmi rendszerek egyike sem különösen kielégítő? Avval, hogy mindegyikükre jellemző egy kiváltságos, uralkodó kisebbség és egy kizsákmányolt, alávetett többség létezése. Az uralkodó kisebbség az elnyomó szervezet (hadsereg, rendőrség) kézben tartó Állam révén biztosítja hatalmát. Az Állam nem más, mint a társadalmon élőködő szervezet, amely életben tartja az egyenlőtlenségeket és a többség kizsákmányolását, az Államot és gazdaságot ellenőrző kiváltságos kisebbség által. Az Állam lényegének félreismerése lenne azt várni, hogy majd felszámolja az egyenlőtlenségeket

és megszünteti a kizsákmányolást. Az Állam a kizsákmányolás eszköze maga. A társadalom egészét illető feladatok átvételével lehetővé teszi ezek koncentrációját néhány ember kezében, akik ezáltal rendkívüli hatalomhoz jutnak. Irányítók és irányítottak létezése szükségképpen feltételezi az Állam létezését, amely lehetővé teszi az előbbieket uralmát, míg ha ezek nem léteznek, Állam sem létezhet. Egy valóban szabad társadalomban nem létezik Ál-

lam. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy egy ilyen társadalom minden vonatkozásban idillikus lenne, hogy nem létezhetnének benne konfliktusok. Minden társadalom szociológiailag determinált törvényeknek megfelelően fejlődik, és csupán arról van szó, hogy Állam hiányában ezek akadálytalanul fognak érvényesülni és a társadalom fejlődése csak e törvények szerint fog zajlani. Ezzel szemben bármilyen Állam célja az uralkodó osztály uralmának fenntartása (bármilyen uralkodó osztályé; amit ma "forradalom"-nak hívunk, nem más, mint az egyik uralkodó osztály felcserélése egy másikkal) és a társadalom fejlődését ennek a követelménynek veti alá. Az Állam nélküli társadalomban a jelentkező problémákat maguk az érdekeltek oldják meg, anélkül, hogy bármi mást, mint a saját és a társadalom valódi érdekeit figyelembe kellene venniük.

Az Állam elítélése egyenértékű az autoritás elvetésével. Az autoritás maga után vonja az erőszakot, ezen keresztül a kizsákmányolást, az elidegenedést. Mindenhol számoznunk kell az autoritást: a társadalomból, ahol ezt az Állam képviseli, a hierarchiából és nem utolsósorban saját magunkból. Egy valóban szabad társadalom követelése, a küzdelem az önkény, a totalitarizmus, a néhányaknak a többség feletti uralma ellen csak akkor lehetséges igazán, ha saját magatartásunk szintén autoritarizmus ellenes, bármi legyen is ennek következménye. Az egyéni magatartás valóban döntő. Hangoztatni "Le az Állammal", és közben például a családon belül kiskirályként, diktátorként viselkedni sokkal kevésbé radikális magatartás, mint az Állam éltetésével egyidőben valóban anti-autoriter módon viselkedni úgy a családi, mint a szakmai és társadalmi életben. Nem véletlenül hangsúlyozzuk a család szerepét: az autoritás elve szolgál alapul a férfi és a női szerepek megkülönböztetésének; a nők és a gyermekek a "családfő" iránti engedelmességének követelésének.

Ki kell iktatni az autoriter vonásokat a gyermekek neveléséből: a gyerek nem szülei tulajdona, hanem saját szabadságáé. Legelőször is magunkból kell kiiktatni mindazt, ami ellen küzdünk másokban, igyekezni kell, hogy saját gyakorlatunk megfeleljen elveinknek. Még ha a környező társadalom nyomása miatt nem is lehet minden tökéletes, meg kell próbálni a saját szintünkön nem újratermelni azt, ami ellen fellépünk az Állam esetében. Bár lehetetlen az elvek és a gyakorlat közti abszolút harmónia megteremtése, törekedni lehet a maximum elérésére.

Maga az anti-autoriter magatartás lehet végül is egyfajta példa általi anarchista "propaganda". Lehetséges ez a munkahelyen vagy másutt felbukkanó konfliktusok folyamán is, ha ilyenkor valaki az anarchista elveket kielégítő szervezeti formákat, igyekszik létrehozni, vagy ilyenekre tesz javaslatot. Így lehet követelni, hogy a közgyűlés bírjon döntési jogkörrel bármilyen kérdésben, hogy az általa választott képviselők feladatai pontosan meg legyenek határozva, bármikor beszámoltathatók és visszahívhatók legyenek, hogy a választók igenis folyamatosan ellenőrizzék az általuk megválasztottakat és ne hagyják megszokásból vagy érdektelenségből kicsúszni a kezükből a hatalmat, hogy szűnjék meg a kényszer, a hierarchia minden formája. Ha a mindennapi élet konfliktusaiban, harcaiban ezek az elvek megvalósulnak, akkor annak is kisebb lesz a lehetősége, hogy a másokat csupán felhasználni vágyó vezetők és ilyen-olyan főnökök kisajátíthassák e harcok eredményeit. Hihetőbbek és elfogadhatóbbak lesznek másrészt az anarchista elvek azok számára, akik a gyakorlatban már ezeknek megfelelően cselekedtek.

Egy anarchista társadalom csak akkor jöhet majd létre, ha az emberek tudatára ébrednek az Állam, a hierarchiák, a kizsákmányolás feleslegességének és ártalmasságának, ha kigondolnak egy, a szabadságra, együttműködésre, szolidaritásra épülő, az egyén önmegvalósítását célzó társadalmi rendszert. Az anarchisták ebben nem tudnak kész modellekkel szolgálni, csupán példát adhatnak: az embereknek maguknak kell mindennapi életüket kézbe venniük.

R. Doernach:

Lakás a fóliaházban

Amikor a gyerekek 12, 13 és 14 évesek voltak, elegünk lett a Stuttgart környéki kis sorházi lakásunkból. A gyerekek egy, a közelünkben levő irdatlanul szutykos bányatavon játszadoztak naphosszat a maguk ácsolta bárkáikon. A tó tele volt törött üvegekkel, meg persze volt benne béka, ebihal és vízipók is, egy szóval olyan állatok, amelyek üdvözlőnköz, Jézus Krisztushoz hasonlóan, tudnak jární a vízen.

Akkortájt a főiskola területén fekvő egyik öreg, házikivitelezésű csarnokban rendeztem be magamnak egy műhelyt. Ez volt a nyitott Paradicsom: gyakran késő éjszakáig barkácsoltak vagy zenéltek, doboltak itt a hallgatók, anélkül, hogy valakit is zavartak volna. Nem messze innét volt egy párás kis völgyecske egy régi barakkal, amelyben az öreg Geissler juhász lakott még öregebb édesanyjával. Fentebb a virágzó réten, almafák között élt Wili, később ő alapította a világtalán legjópofább és legjobban működő óvodáját, a "roncsológiai tanszék"-et. →

Mindenesetre egy nap ezen a helyen szert tettem egy darabra az egyébként parlagon heverő területből, amivel az állam úgysem tudott mást csinálni, minthogy drága gépekkel és vendégmunkásokkal lekaszáltatta, azután a fűvet végigzötyöggették a városon, hogy egy szeméttetőben elégezzék: a zöld fűvet az adófizetők pénzével együtt.

Azzal, hogy volt egy bérleményünk Wili, Schwarz a parasztember és Geissler juhász között, még nem jutottunk volna dűlőre. Volt azonban már ott egy 160 m²-es fóliaház, amelybe a legközelebbi póznáról a villany és a telefon is be volt vezetve. Körös-körül kedves, valódi svábosan elkerített konyhatercskék között a háború utáni stílust magukon viselő házikók álltak.

Az egyik előző kísérletünkben, az úszó lagunaházaknál használt padlólapokat helyeztük a solár-ház közepére úgy, hogy minden oldalról körüljárható legyen. Azután egész egyszerűen 25 cm vastab habszivacs lapokból (hungarocell-féléről lehet szó - a szerk.) elkészítettük hozzá a falakat, fölébe pedig dupla, fényáteresztő lapokat tettünk: ez volt a konyha és a nappali. Ki- és bejárat gyanánt kettős gyapjuszőnyeget használtunk. A gyerekek meg hátul, ahol a növények voltak, minden hozzáférhető anyagot felhasználva, kis házacskákat építettek tetőteraszokkal és párányi búvóhelyekkel, mindegyik a magáét, úgy, hogy ha egy nagy "ellenség" arra járna, gondot okozzon neki a megközelítés, vagy hogy egyáltalán oda se merészkedjék.

Nemsokára elkezdtek virágozni a paradicsomok a solár házban, a lakósziget körül. Amint az első ültetés sarjadni kezdett, a klíma olykor olyan lágy lett, hogy mint a vadak, fürdőnadrágban bemutatót tartottunk. Mindent egybevetve jobban ment a dolog a vártnál, de tudtuk, a tél kemény próbák elé állíthat még minket. A nehéz hó a fólián és a fagy még ismeretlen volt számunkra, de hiányzott még a "belső energia", az akarat, elszántság és a bátorság is.

Végeredményben egy kedves, 160 m² nagyságú ház, az egy tonna súlyával, egyheti elkészüléssel volt a birtokunkban, és hogy még táplálékot is ad, meg energiát is termel, azt később tanultuk meg. Az egyetlen problémánk a mások problémája volt, akik 500 tonnás, 500 000 DM árú házban laknak, és húsz évig még havi ezresükbe is kerül, hogy van egy házuk.

És hát hogyan is jutottunk ehhez az előnyhöz?

És jó-e az a gyerekeknek, ha ilyen másfajta módon élnek, azután meg beülnek az iskolapadba, amikor az élethez szükséges tudást odahaza szerzik meg maguknak? Amikor először Allora, a kis Zaboscsödörre, majd Evára, a nagyszemű Feketetarkára tettünk szert, kezdett a dolog a mi szájunkíze szerint alakulni. A gyerekek, még a távolabbi toronyházakból is, csak úgy özönlöttek hozzánk. Andi, a vendég gyerek, akinek a mamája dolgozott, és ezért nálunk étkezett, nagyon hasznos segítőnknek bizonyult a szénagyűjtésben és az állatok gondozásában.

És mikor jámbor, néha azonban morgós kutyánk, Lacika egy pudlikeverékkal kelt egybe, Andi

hőn áhított kívánsága is teljesült: lett egy barátja, egy kiskutya.

Nemsokára megtanultuk azt is, hogy hogyan kell az esővizet összegyűjteni a solár-házról locsolásra. Csak a mi intim-szemettűnkkel volt egy ideig gond. Először azzal próbálkoztunk, hogy a matériát tervszerűen a szomszédos szántóföldön terítjük szét. Napjában egyszeri séta vödörrel és lapáttal a kézben. Így is történt mindaddig, míg a jövő évi krumplira nem gondoltunk, amit éppen ide akartunk ültetni, de a kettő együtt nem volt lehetséges. Akkor hagyjuk valamilyen tartályban érlelődni? Viszont az télen ismét csak nem jó, hiszen csonttá fagyva állna az egész tavaszig. Emlékeztem rá, hogy apám a háború alatt és után, januárban és februárban, amikor fagyott és a kertet befedte a hó, akkor elterítette a trágyát a havon, olyan gondosan, hogy minden "mérgező anyag" kifagyott belőle a gilisztatojásokkal együtt.

Mindenesetre apám 300 m²-es önellátó kertjében prima volt a föld, a trágyával vagy a higiéniával pedig sosem volt problémája. A kiszállítást körül volt még némi gond a szagokkal, bár a hidegben kevésbé terjed, meg ilyenkor a szomszéd ablakai is csukva vannak.

Ahhoz azonban, hogy ezt utánozzuk, gödröt kellett volna ásunk, de nekünk nem volt kedvünk a betonozáshoz. Annál is inkább, mert ezt a solár-ház gyakorlatot előtanulmánynak szántuk arra az időre, ami mindannyiunk szeme előtt lebegett; amikor valahol egy kis önfenntartásra alkalmas tanyánk lesz. A gyakorló Paradicsomunkkal úgy elfoglaltuk magunkat, hogy állandóan le voltunk kötve, amit nem nagyon akartunk. A munkaidő és a szabadidő egybefolyt, de ez akkoriban megfelelt nekünk. A szabadidő csupán a kirándulásokhoz kellett, amiket azért tettünk, hogy jövődől lakóhelyünket megleljük.

Nem is voltak olyan kicsik azok a kirándulások: eljutottunk Dél-Franciaországtól kezdve egészen Dordogne-ig, mert a mi liberális országunkban egy nem-földművesnek egyenesen lehetetlen ezer m²-nél nagyobb területhez hozzájutni, a megvásárlásról nem is beszélve.

Üdülésre egyáltalán nem volt szükségünk, hiszen a solár-házban üd(ében)-ültünk. Később, amikor egy kis feketeerdei völgyecskeben laktunk, ezt így foglalta össze egyik falubeli öreg barátunk: "Ahun szabadságra kő mönni, ott nem mén jó a bót".

Aztán jött az első solár-házi tél: Nem sokkal karácsony előtt még voltak gyümölcsök házon belül. A mi testhőnk fűtötte a magunk készíttette édent, partnerkapcsolatban voltunk a növényekkel, mi adtuk a meleget, ők meg a gyümölcsöt cserébe.

A vastagon szigetelt falak nem engedték az energiát elveszni, egy kis kályha is elég volt, de nem is akartuk a dolgot azzal lendíteni, hogy cserépkályhát állítunk be, annak ellenére, hogy egy közeli elhanyagolt bontásanyag telep megfelelő mennyiségű fát kínált a tüzelésre. Nem akartuk a szép nagy gerendákat eltüntetni, amelyeket lebontott vagy átépített régi házakból szedtek ki: inkább gyűjtögettük őket, dombnyi, majd hegymagasságú rakásokban. Ebben a tevékenységünkben a magunk készíttette

alacsonyplatós kiskocsi tette a legjobb szol-
gálatot.

Noshát a tél: decemberben egyszer csak három óra leforgása alatt nagymennyiségű vizes hó, lucsok esett. Az egyetlen veszélyt a késlekedés jelentette fóliaházunk számára. Mi nem tudunk gyorsan felfűteni, mint más kertészek teszik, hogy ezzel a hó gyors lecsúszását segítsék, de a fólia belülről történő ütogetése sem volt járható út, hiszen a lakósziget mindenképpen útban lett volna. És megtörtént: a fóliát feszítő kötelek nem bírták a terhelést, a szembenlévő feszítők pedig kikapcsolódtak, nagy hó-tasakok keletkeztek mindenütt.

De mint legtöbbször, most is érkezett a mentő ötlet: a kéznél lévő léceket toltuk egymás után lakóbunkerünk állványzata fölé - ami akkorra már hókunyhóvá változott -, hogy rá tudjunk lépni.

Hogy a fóliát megvédjük, rákötöttünk a hólapátra egy csíkot öreg habszivacs matracból. Piros arccal, leizzadva decemberben, jópofákat kurjongattunk és alkalomadtán a "seggfej" ezek közt volt, úgy ahogyan az svábosan hangzik (ahol is a helyzettől és a hangsúlyozástól függően kifejezhet egyszerű jóérzést vagy a mélységes utálatot is).

A nehezebb dolog a fólia feszítő köteleinek az átfeszítése volt, de ez is csak sikerült valahogy.

A következő havazásnál már elővigyázatosabbak voltunk: egyszerűen fennhagytuk az állványzaton a pallókat, és amikor a következő fehér áldás megjött, azonnal elkezdtük azt lecsúsztatni. Az eredmény: felül egy világos csík, ahol besüthetett a napocska, kétoldalt meg a lecsúszott hó mint kiváló hőszigetelő anyag volt hasznunkra; azaz solár-ház és iglu volt egyszerre. Hogyan lehet az ilyen dolgokra felkészülni? Mindenesetre mindannyian sokat tanultunk, sok valódi kis kalandot megértünk, még ma is néha azon kapjuk magunkat, hogy megszeppítjük azokat a nehéz időket. A sok, TV előtt eltöltött idő, meg efféle, ülést igénylő foglalatosságokra fordított órák büvőköret az életvidám saját élmények világára cseréltük föl. És ma, évekkal az események után, gyakran gondolok arra, hogy "mások", vagy saját gyerekeim tudják-e ezt igazán értékelni? Vagy talán a szeretteim is szívesebben mennek a supermarketbe, hogy felszerelkezzenek mindenféle készregyártott dologgal, holott tudják, hogy ez valakiket kikészít?

Ma már nem szoktam ilyesmiken gondolkodni, nem várok dícséretet bátorságomért vagy felfedező kedvemért, egyszerűen csak örülök azoknak a nagyszerű évekknek, amelyekből később még több adatott nekünk, mert a solár-házban egyre bátrabbak és bátrabbak lettünk.

Szabadságot, külső és belső szabadságot szereztünk magunk számára, és bátorságot adtunk néhány más embernek a "nemkészregyártott" jövőre nézve.

fordította: Gurály Zoltán

ÁLLÁSFOGLALÁS

Civil környezetvédők - akik hosszú ideje aktív szerepet vállalnak a környezet védelmében - 1984-ben és 1987-ben országos környezetvédelmi egyesület szervezését kezdeményezték. A szervezés - a lehetőségekhez képest - nyilvánosan folyt, abban bárki részt vehetett, és a fölmerült kérdésekben szavazati joggal bírt. Az egyesületek megalakítását a hatóságok megakadályozták.

Az 1987-es egyesületalapítási kísérlet betiltása után bejelentették a Magyar Környezetvédelmi Egyesület szervezésének megkezdését. A szervezés zárt körben, a civil környezetvédők kirekesztésével folyt.

Az alapszabály-tervezet merev, a központi irányításhoz görcsös ragaszkodást tükröz. Semmiképpen sem egyeztethető össze a környezetvédő csoportok öntevékenységgel. Torz vonása a tervezetnek, hogy a környezetvédelmet egy jogszabály alapján - leszűkítve értelmezi. Az egyesület szervezeti felépítése megengedhetetlenül nagy hatalmat biztosít egy szűk kör által választott vezetőségnek. Illuzórikussá teszi az egyesületen belüli csoportok tevékenységének önállóságát. Ma már nem elegendő a kisebbség véleményének ismertetése; a kisebbségi csoportoknak a tevékenységét is támogatni kell!

A jelenlegi alapszabály-tervezet és az alakuló közgyűlés megszervezésének módja megalapozatlanná teszi azt az igényt, mely szerint a tervbe vett egyesület képviselni és tömöríteni tudná a környezetvédelmi kezdeményezőket. Sokkal inkább a magyar alternatív mozgalmaknak a megosztottságát és egymással való szembenállását erősíti. Ez akadályozza az ökológiai problémák megoldásának.

Ezért javasoljuk, hogy az egyesület alakuló közgyűlését napolják el, az alapszabály-tervezetet, a működési elveket a lehető legszélesebb körben vitassák meg. A vita közben a korábbi egyesületalapítási kísérletek során kimunkált alapszabály-tervezeteket és elképzeléseket, valamint az ELTE Természetvédelmi Klub által megfogalmazott vázlatot is vegyék figyelembe.

Egy demokratikusan és nyitottan működő országos környezetvédelmi egyesület megalakítása fontos feladat. Minthogy a megalakításra javasolt egyesület véleményünk szerint ezeknek a feltételeknek nem felel meg, ezért csatlakozunk az ELTE Természetvédelmi Klubhoz, tiltakozunk a Magyar Környezetvédelmi Egyesület név használata ellen.

Az Alternatív és környezetvédő csoportok tájékoztató hálózata, a Júliélés főlajánlja segítségét minden nyitott környezetvédelmi tevékenységhez, így egy demokratikus környezetvédő egyesület létrehozásához is.

1988. április 22.

Társadalmi jelentés a környezet állapotáról - 1988/89

Tisztelt Barátunk!

Az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal elnöke tavaly nyáron számolt be az Országgyűlésnek a környezet állapotának alakulásáról és a Hivatal munkájáról. A beszámolót - a klub tagjainak kezdeményezésére - a klubnál szélesebb platformot képviselő környezetvédő csoport kritizálta a képviselőknek címzett levelében. Az OKTH tavaly őszi, szűk körben megvitatott, hosszú távú környezetvédelmi és környezetgazdálkodási koncepciójában ennek ellenére megismétlődtek a módszertani hiányosságok, és a problémák súlyosságának nem megfelelő tárgyalás. Ezért született az az elhatározásunk, hogy társadalmi jelentést készítünk a környezet állapotáról.

Kérjük, hogy ebben a munkában minél több szakember és értő laikus vegyen részt, akik képesek hivatali elfoglaltságtól mentesen számbavenni az ország népességét közvetlenül érintő környezeti ártalmakat, azoknak gazdasági helyzetünkre, a népegészségügyre, az életmódra, életminőségre gyakorolt hatását, illetve az elhárítás, megelőzés reális alternatíváit.

A jelentés végső formája tanulmány, esettanulmányokkal kiegészítve. A Társadalmi jelentés végleges koncepcióját és szerkezetét az 1988 folyamán rendezett vitasorozat keretében tervezzük kialakítani. Az egyes témákban vitaindítót adunk közre. Jelenlegi elképzelésünk szerint a vitatémák, amelyek nem fedik le a Jelentés teljes tematikáját, a következők: az erdőgazdálkodás problémái, a Balaton helyzete, energiapolitikánk, felszín alatti vizeink állapota, a közlekedés és a környezeti terhelések összefüggései, az iparszerű mezőgazdasági termelés gondjai, védett és védendő természeti értékeink állapota, a környezeti terhelések egészségi hatásai, a környezetvédelmi mozgalmak lehetséges stratégiája.

Maróthy László környezetvédelmi és vízgazdálkodási miniszter a közelmúltban elismerte, nem rendelkezünk a környezeti állapotok megfelelő ismeretével, és szükség van egy új, komplex ökológiai program kidolgozására. Ez nem képzelhető el alternatívák kialakítása, ezek közötti választás nélkül. Egy széles körű társadalmi vitasorozat hozzájárulhat ilyen alternatívák kialakításához, és a választás alapjául szolgáló társadalmi prioritások megfogalmazásához.

A Társadalmi jelentés nyitott program. A munkába bekapcsolódók módosíthatják a megvitatandó témákat, a jelentés koncepcióját. Minden segítséget - a szerkesztésbe való bekapcsolódástól kezdve, a viták szervezésén keresztül a gépírásig - köszönettel fogadunk. A Társadalmi jelentés vitáinak koordinálását és a szerkesztést ideiglenes szerkesztőbizottság látja el, amellyel a következő levelezési címeken lehet felvenni a kapcsolatot:

ELTE Természetvédelmi Klub

1053 Bp. Egyetem tér 1-3.

Foltányi Zsuzsa 1112 Bp. Olt u.21.

Langmár Ferenc 1122 Bp. Ráth Gy.u.21.

(A Jelentés iránt érdeklődőket szívesen látjuk klubunk rendszeres Zöld Kör-ében, minden hónap első keddjén 18 órától (V. Szerb u. 21-23.)

A Jelentés elkészítésével nagy feladatra vállalkoztunk, amit a környezetért aggódó polgárok támogató együttműködése nélkül nem tudunk elvégezni. Reméljük, sikerül megteremteni a civil környezetvédők legszélesebb köre közötti közös platformot, konszenzust.

Budapest, 1988. január 20.

ELTE Természetvédelmi Klub

2. →

A VÁGOTPLUSZIAIK

Együttes munkánk anyagi alapját közösen igyekszünk állni. Nagy beruházásoknál kampányszerűen megmozdul mindenki, aki tud, és lehetőségeihez képest segít a csoportnak. Semmilyen külső, állandó anyagi segítségünk nincs. Ennél a kérdésnél jelentős a belső mag aktivitása, de néha a tervezett vásárlásainkról tudomást szerző szülők, barátok és ismerősök is támogatnak.

Időszakonként van közös pénzalapunk, de ebből csupán a számlákat, biztosításokat, adókat tudjuk kifizetni. Azoknak, akik komolyan együtt akarnak dolgozni, ez havi meghatározott összeget jelent. Ezen felül mindenki tetszése szerint adakozik. A vendégek, látogatók anyagilag is hozzájárulhatnak a fentlét kiadásaihoz, de legjobb, ha bizonyos élelmiszereket hoznak fel. Természetesen minden találkozáskor mindenki beszáll a napi költségekbe. Ez a kérdés időnként kényessé válik. Az otthoni háttér, érettség, gyakorlatiasság hamar megmutatkozik.

A fentlakók anyagi kérdése még nem megoldott, keressük a módot, mely nem kényszerítene időnként városi munkára. Voltak közös gazdasági vállalkozások, de nem hoztak megfelelő anyagi sikert. Jelenleg is "gondolkodunk", mit lehetne tenni, amihez már megvannak a feltételek. Nem törekszünk anyagi haszonra, és nincsenek luxus igényeink, de a meglévő házaink karbantartása, fejlesztése, szépítése még sok pénzt visz el.

Hat év távlatából úgy érezzük, sokat tapasztaltunk, tanultunk, s ezekért alaposan megküzdöttünk. Tudjuk, hogy nem elég belül érezni a dolgokat, ha közösségről van szó ki is kell mondani, konkretizálni, talán papírra is vetni. Megtanultuk, hogy emberek vagyunk, változóak, színesek. Hagyjunk időt az embereknek, magunknak, a történéseknek. Használjunk szabályzókat, nem szégyen, ha valamit anélkül nem tudunk megcsinálni. S megtanultuk, hogy ne féljünk, hanem bízzunk, szeressünk.

Gyors hírek

SERVAS hír: Az előző Lev-Lap nyomtatása közben jutott tudomásunkra, hogy végre megalakult a hazai Servas is. A korábban leírtak érvényesek, azzal a módosítással, hogy jelentkezni a következő címen lehet:
Nagy Edit Budakalász, 2011 Ciklámen u.19. T.: /26/ 20-472

Bihari Mihály írását, a Reform és demokráciát nem tudjuk a továbbiakban kölcsönözni, mert egyetlen példányunkat eltűntette valaki a Környezetvédelmi Klubok soproni találkozóján. Ha valaki tud, küldjön egyet. (IGYÉS)

Ajánlatot kaptunk Szegedről a Lev-Lap fényszedésére vonatkozóan. Ennek feltétele, hogy Pesten lemezre gépeljük a szöveget. Tehát várjuk annak a jelentkezését, aki Commodoron vagy IBM-en való begépelést pénzért vállal. A szerkesztőt keresd telefonon: 632-800.

MELLÉKLET e lapszámhoz: Jelentkezési lap a közösségi kertvárosba. Bővebb ismertetés a 28. sz. Lev-Lap-ban volt olvasható. A kitöltött kérdőívet az alábbi címre lehet elküldeni: KÉKESI NÁNDOR 1032 Bp. Gyenes u.5. III/4. Kitöltése jogi elkötelezettséget nem jelent.

- A Szakkollégiumi Értesítő különszámaként megjelent a "Szívünk szerint" címet viselő "márciusi" antológia. A 68 oldalas kiadvány szerzői az alábbiak: Alexa Károly, Berkovits György, Czákó Gábor, Gergely András, Horgas Béla, Konrád György, Kuczka Péter, Kurucz Gyula, Mészöly Miklós, Petri György, Szócs Géza, Zalán Tibor. (Az IGYÉS-től kölcsönözhető.)
- Megjelent a Soproni Egyetem természetvédelmi különszáma, a Kaán Károly Őkoklub kiadványa. A dupla szám száz oldalán sok jó írás olvasható:
Greenpeace-történet, filozófia, Dria elmékedései, béka-mentés, Tokaj stb. Beszámolót fedeztünk fel az ITDK tavalyi, kerepestarcsai táboráról is. (Az IGYÉS-től kölcsönözhető.)
- A Magyar Politikatudományi Társaság 1987-es évkönyve "Válság és reform" címmel jelent meg. 287 old., 100 Ft. Talán még kapható a Társadalomtudományi Intézetben. A tanulmányokon kívül műhelyvitákat közöl három témakörből: liberalizmus, történetírás, egyesületek a mai magyar politikai rendszerben.

- A zöld hullám

Szerkesztette Sólyom László és Szabó Máté. Az ELTE Állam és Jogtudományi Karának kiadásában jelent meg. Kapható az ELTE ÁJK portáján, 8-19ⁿ-ig. Ára 150 Ft.

A kötet a környezetvédelmi társadalmi mozgalmakkal, a környezetvédelmi problémákkal, illetve a környezetvédelemmel kapcsolatos jogi kérdésekkel foglalkozik. A hazai problémákat feldolgozó rész tanulmányaitól és dokumentumaitól eltekintve elsősorban nyugatnémet anyagok fordításait tartalmazza. A nemzetközi rész az NSZK-beli Zöldek bemutatásán túlmenően kitekintést nyújt a világméretű ökológiai mozgalom egészére. A kötet minden környezetvédelmi kérdések iránt érdeklődő magyar olvasó számára hasznos.

Az alkotmányos jogokkal és az alacsonyabb szintű jogszabályokkal nem korlátozott lehetőséggel élve - zömmel az ország szakkollégiumai köré csoportosuló - fiatalok március 30-án megalakították - hangsúlyozottan politikai szervezatként - a Fiatal Demokraták Szövetségét. Alapító nyilatkozata szerint "a kezdeményezés célja: új önálló és független ifjúsági szövetség létrehozása, amely tomorrow a politikailag aktív, radikális reformer ifjúsági csoportokat. Úgy gondoljuk, hogy jelenleg az ifjúság tényleges politikai tagoltsága és ennek szervezeti megjelenítése között szakadék tátong. A FIDESZ létrejötté az első lépés lenne e szakadék felszámolása érdekében."

Az "új Magyarország" igényét deklaráló nyilatkozat a meghatározó politikai alapelvek között a vegyes gazdasági modellt, a szabad szerveződésen alapuló képviselői demokráciát, a gazdasági hatékonyság és a társadalmi esélyegyenlőség hosszútávú egyensúlyát, valamint a határokon túli magyarság érdekében való fellépést és a demilitarizált és egységes Európa eszméjét említi.

A kezdeményezők elvetik a múltért való felelősségvállalást, és a jövő alakításáért való jogot és felelősséget hangsúlyozzák. Az integrálatlan és egyre súlyosabb válság felé haladó magyar társadalomban "szükség van az állampolgári felelősséget erősítő, az érzelmeknek kollektív bölcsességgel gátat szabó és formát adó autentikus társadalmi szerveződésekre is. A FIDESZ egy akar lenni e szerveződések közül".

A nyilatkozat szerint a FIDESZ érdekképviselői feladatokat is el kíván látni, és politikai befolyásra törekszik. A tagság korhatára 16 és 35 év. Más ifjúsági szervezetek nem lehetnek a FIDESZ tagjai.

Információ: Kövér László, 1215 Bp., Árpád u. 12/c. 486-039

